

over Bengale na Nederland te excuseeren.

Fol. 134r-v.

(Men wil de dienaren in Nederland niet onterecht verdenken, maar de gebreken worden wel gemeld, opdat ze onderzocht worden. [fol. 135] Dan kan men de nodige maatregelen nemen. Het komt de Hoge Regering voor dat, als in Nederland de spijkerhuid er op de plaatsen waar het meeste bederf voorkomt, dus tussen wind en water, was verwijderd, de gebreken, die te omvangrijk zijn om op de uitreis te ontstaan, zeker ontdekt zouden zijn. Bij de Vrouwe Petronella, die pas vier jaar oud is, zou geen rot zijn opgetreden, als de vergane delen niet uit groen hout waren gemaakt. Het is de vraag of er van de opstellers van rapporten meer geëist kan worden dan het afleggen van de eed. Wellicht moet er eerbied ingeboezemd worden. [fol. 136] Als dienaren niet door goede gevoelens geleid worden, springen ze snel uit de band. De Opium Sociëteit bedankt voor de verlenging van het octrooi voor vijf jaar van begin september 1767 tot eind augustus 1772. Men zal deze tak van handel nauwlettend blijven volgen en de voor- en nadelen die zich kunnen voordoen, evenredig tussen de Compagnie en de aandeelhouders verdelen. Dit blijkt uit de veranderingen in de verkoopprijs bij de resoluties van 31 maart 1763, 13 mei en 17 juni 1766. Overeenkomstig de wens van Heren XVII dat er jaarlijks vijf schepen via Bengalen naar Nederland teruggaan, en [fol. 137] gezien de gunstige omstandigheden daar, is daartoe op 27 juni 1766 besloten. In de geheime resolutie van 10 juni en de gewone van 13 en 24 juni, 8, 11 en 21 juli 1766 zijn maatregelen vastgelegd om Bengalen van de vereiste contanten te voorzien. Men verwijst verder naar de brieven die dit jaar daarheen zijn verzonden. Om te voorkomen dat dienaren, vooral zeevarenden, misbruik maken van de toestemming om textiel mee te nemen, en in het bijzonder dat er onder de goederen van particulieren geen soorten zijn die de Compagnie tevergeefs heeft besteld, zijn conform de resolutie van 21 juni 1766 de besturen op Coromandel, Ceylon en te Bengalen de desbetreffende passages uit de brief 21 oktober 1765 toegestuurd. Zij moeten die uitvoeren. [fol. 138] Overeenkomstig de wens van Heren XVII is het bestuur te Hooghly bevolen dat dekofficiëren voortaan slechts bonte textiel mogen meenemen die uit de magazijnen van de Compagnie komt. Tevens zijn er instructies voor al of niet contante betaling gegeven. De carga's te Kanton in China werd bericht dat Nankings linnen uitsluitend door de Compagnie naar Nederland mag worden verhandeld. Smokkelwaar moet men in beslag nemen. De gecommitteerden die toegestane bagage te Batavia brandmerken, moeten dit de repatriërenden meedelen. Aan de waterfiscaal te Batavia, zowel als aan die te Bengalen en op Ceylon, is met een afschrift uit de brief van 21 oktober 1765 een lijst gestuurd van de goederen die matrozen, onderscheepstimmerlieden, onderzeilmakers, opper- en onderkuipers in kleine hoeveelheden in hun kist uit Nederland mogen meenemen. [fol. 139] Alle opdrachten van Heren XVII over patiënten in de hospitalen zijn aan het opperhoofd van het generale soldijkantoor doorgegeven. In een circulaire zijn de bevelen bekendgemaakt betreffende personen die niet voorkomen op de generale monsterrol, of niet aanwezig zijn. De in 1764 gerepatriëerde directeur-generaal Librecht Hooreman had bij Heren XVII een rekest ingediend om ontslagen te worden van een vergoeding voor schade op een partij lange peper. In verband met het commentaar dat van de Hoge Regering daarop was gevraagd, zendt men, om de juistheid van die vergoeding aan te tonen, alle desbetreffende stukken. [fol. 140] Ze zijn in een aparte bundel bijgevoegd. Tevens zijn extracten uit de resoluties van 25 januari en 17 maart 1732 toegevoegd. Hooreman beroept zich daarop in een andere zaak ten onrechte. Hoewel Heren XVII tevreden zijn over het vroeger gevoerde beleid, verklaart de Hoge Regering vrijmoedig, zowel als eerbiedig, dat het duidelijk moet zijn dat de belangen van de Compagnie steeds trouw behartigd worden en dat afwijkingen gestraft worden. Niemand hoeft zich de slechte gedachten over de resolutie van 1732 persoonlijk aan te trekken, maar Hooreman beroept zich geheel onjuist daarop. Het is, net als met de recente kwestie, geheel anders. [fol. 141] Volgens de Bataviase negotieboeken van eind augustus 1731 was er te Batavia wel een voorraad van 28.770 $\frac{1}{2}$ lb lange peper, maar in 1732 is daarvan slechts 6157 $\frac{1}{2}$ lb met een verlies van f 371,11,- te Batavia